

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник тез виступів учасників

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Актуальні проблеми реформування
дошкільної та початкової освіти України
у контексті євроінтеграційних процесів
(20 березня 2018 р.)**

Рівне – 2018

УДК 371: 378
ББК 88.3
П-86

Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «**Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів**» (20 березня 2018 р.). – Рівне : РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018. – 292 с.

У збірнику подано наукові тези викладачів та студентів ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», Рівненського державного гуманітарного університету, інших ВНЗ та навчальних установ із питань реформування дошкільної та початкової освіти в контексті євроінтеграційних процесів, місця дошкільних та початкових навчальних установ в системі освіти минулого.

Організаційний комітет конференції

Роганова Марина Вікторівна – д. пед. н., проф. завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

Пагута Тамара Іванівна – к.пед.н., доцент, директор Інституту педагогічної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»;

Марчук Оксана Олександрівна – к.пед.н., доцент кафедри педагогіки Інституту педагогічної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

Мельничук Лілія Борисівна – к.пед.н., доцент, завідувач кафедри педагогіки Інституту педагогічної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»;

Колупаєва Тетяна Євстафіївна – к.пед.н., професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Яковишина Тетяна В'ячеславівна – к.пед.н., доцент кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

*Гривіцька Руслана Володимирівна,
студентка 1 курсу магістратури,
напряму підготовки 8.010102 «Початкова освіта»,
Рівненський державний гуманітарний університет*

*Науковий керівник:
Міщенко Оксана Миколаївна,
к.пед.н., доцент кафедри педагогіки початкової освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет*

ЦІННОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Сьогодні, учительська професія є найбільш відповідальною та найбільш масовою. У народній мудрості поняття «вчитель» складається з системи тих найкращих людських якостей та ідеалів, які кожен хоче бачити у своїх дітях, віддзеркалення яких видно крізь десятиліття. В умовах модернізації освіти педагог має уособлювати фахівця із знаннями спеціально-наукової галузі, бути обізнаним у психолого-педагогічній сфері, володіти високим рівнем педагогічної майстерності, а інтеграція України до європейського освітнього простору ставить перед вчителем нові вимоги.

У статті систематизовано та проаналізовано проблему професійних цінностей та вимог до вчителя початкових класів на сучасному етапі розвитку освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми формування педагогічних цінностей в професійній освіті висвітлено у працях С. І. Архангельського, А. М. Алексюка, С. У. Гончаренка, С. С. Єрмакова, І. А. Зязюна, О. В. Киричука, В. Ф. Паламарчук, О. М. Пехоти, Н. Г. Ничкало, О. Я. Савченко, Л. О. Хомич, М. Д. Ярмаченка та ін. Питання професійної підготовки педагогів національної школи, перспективи розвитку сучасного освітнього простору досліджують В. Андрущенко, Я. Болюбаш, В. Кремень та ін. Питанням аксіологічної проблематики присвячено праці С. Ф. Анісімова, І. Д. Беха, В. О. Василенка, О. Г. Дробницького, А. Г. Здравомислова, Д. О. Леонтєва, В. М. Момова, В. Б. Ольшанського, В. О. Ядова та ін. У соціології проблему цінностей розглядали М. Вебер, М. Шелер, Н. Шуст та ін. Наукову базу психолого-педагогічного аспекту теорії цінностей створено Б. Г. Ананьєвим, С. С. Єрмаковою, О. М. Леонтєвим, В. М. М'ясищевим, О. В. Сухомлинською, В. П. Струманським, Д. М. Узнадзе та ін.

Як справедливо зазначає В. Кремень, загально-цивілізаційні тенденції ХХІ століття, що впливають на всі сфери життя суспільства і людини, визначають наступні пріоритети сучасної освіти: забезпечення високої функціональності людини в нових умовах; забезпечення оптимального балансу між локальним (патріот своєї країни) і глобальним (громадянин світу) формуванням людини; формування на загальносуспільному та індивідуальному рівнях розуміння людини як найвищої цінності; формування у людини здатності до усвідомленого і ефективного функціонування в сучасному світі; формування конструктивізму як основної життєвої позиції, зведення до мінімуму асиметрії між духовністю та матеріальністю [3, С. 9–17].

Яким має бути сучасний учитель-професіонал? Якими якостями і компетентностями володіти? Вимоги до нього формуються не лише державними документами, а і громадськістю, батьками і навіть школярами. Держава, яка зацікавлена у суспільному прогресі постійно ставила і продовжує ставити доволі високі вимоги як загалом до загальноосвітньої школи, так і до представників педагогічних професій, вважаючи їх еталоном знань, моральних чеснот, зразком громадянської зрілості та поведінки. Все це накладає відбиток на стандартах і змісті педагогічної підготовки. Вони є широкомасштабними, методологічно і теоретично перевантаженими. [4]

Нові тенденції розвитку суспільства вимагають від педагога вдосконалення його майстерності, конкурентноспроможності та конкурентноздатності. На думку В. О. Сухомлинського, «гарний вчитель – це людина, яка досконало володіє уміннями, притаманними тій чи іншій трудовій діяльності, майстер своєї справи» [1].

На нашу думку, вчитель має втілювати вищі гуманні цінності та бути їх наставником. Головним у його діяльності є не тільки залучення учнів до певної суми знань, або

формування їх життєвих позицій, а й плекання цінностей, які забезпечують мирне, демократичне, безпечне і комфортне майбутнє для всіх і для кожного [5].

Комунікативність, компетентність, емпатія, толерантність є тими головними компонентами, які потрібні кожному учителю, щоб вдало організувати освітню діяльність в середовищі школи та громади. Знаходження способів взаєморозуміння між педагогами, здобувачами освіти та їх батьками є запорукою позитивних суспільних перетворень та зміцнення моральних принципів порядності, доброти взаємо поваги тощо.

Як зазначає Ігор Коцан, сучасний учитель має свідомо йти на пріоритетність дотримання і захисту прав дитини. У цьому проявляється його гуманність, а гуманний педагог, прилучаючи дітей до знань, одночасно передає їм свій характер, постає перед ними як зразок людяності. Учитель повинен бути підготовлений до сприйняття школяра не тільки як об'єкта, але і суб'єкта педагогічної діяльності, бо той здатен виконувати таку роль не тільки по відношенню до себе, а і до однолітків та товаришів. Педагог має орієнтуватись в конкретній навчальній і виховній ситуації, враховувати особливості розвитку школяра, дитячої і підліткової субкультури тощо. Все це накладає відбиток на вимоги до інформаційної та адаптивної компетентності педагога, умінь використання новітніх інформаційних технологій. Власне інформаційна компетентність учителя, володіння сучасною комп'ютерною технікою дає можливість перетворитися педагогові на організатора пізнавальної діяльності школярів. Інформаційна компетентність учителя, у свою чергу, формує здатність і вміння навчатися і вдосконалюватися протягом усього життя. Безумовно, що усі необхідні сучасному учителю компетентності мають доповнюватись високим рівнем креативності. Все, що інноваційно робить педагог спрямоване на те, щоб допомогти дітям зрозуміти сутність знань, умінь, дій, поведінки тощо, всього того, що їм потрібно пізнати чи відтворити [4].

Характерною особливістю становлення та функціонування нового учителя є високий рівень його академічної мобільності – здатності адекватно реагувати на зміни педагогічної реальності, знаходити відповіді на виклики епохи, пересуватись у педагогічному просторі у відповідності із завданнями, актуалізованими суспільною освітньою політикою або ж у відповідь на зміну життєвих обставин. Академічна мобільність утримує учителя у стані готовності до змін суспільної освітньої політики, вимагає підвищення рівня його адаптаційних можливостей, формує платформу творчого підходу до педагогічної справи, виступає основою для самовираження в процесі всього його життя як професіонала, а також сприяє формуванню кроскультурних цінностей, толерантності, налаштованості на співпрацю (Педагогічна Конституція Європи, 2013) [2].

Передумовою професійного становлення вчителя є зростання його життєвої і професійної позиції. Спосіб самовизначення особистості в житті, узагальнений на підставі її життєвих цінностей, який відповідає її нахилам, визначається нами як *життєва позиція* особистості. На нашу думку, справжній професіонал повинен мати особистий варіант вищезазначених цінностей. Формування таких цінностей залежить від того, яким чином буде організоване суспільне життя студента в навчальному процесі, які цінності, еталони діяльності і поведінки будуть усвідомлюватися та визначатися ним як особистісно значущі та розвиватимуться у процесі щоденної професійної діяльності. Особливого значення професійно-педагогічні цінності мають у щоденній роботі вчителя початкових класів, адже він відіграє роль еталона вчителя, що формує та розвиває молоде покоління, майбутнє нашої держави.

На сучасному етапі розвитку освіти вчитель має бути вільною, енергійною, незалежною особистістю, здатною бути професіоналом та взірцем у швидкозмінних умовах. А основними пріоритетами в його діяльності має бути гуманність та орієнтованість на здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Гагарін М. Проблема формування професійної майстерності майбутнього вчителя на сучасному етапі розвитку освіти України. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://udpu.org.ua/files>.
2. Гришук Ю. Педагогічна Конституція Європи: сутність та значення для євроінтеграції освіти в Україні, Ю. Гришук. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/22740/1/Hryshchuk>.
3. Кремень В.Г. Філософія освіти XXI століття / В. Кремень // Вища школа. – № 6. – 2002. – С. 9–17.
4. Професійна підготовка сучасного учителя. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: [htt.eenu.edu](http://eenu.edu).
5. Педагогічна освіта. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : eenu.edu.ua/uk/articles/pro-pidgotovku-novogo-vchitelya-dlya.

ЗМІСТ

Секція 1. Спадщина В.Сухомлинського в контексті пріоритетів освіти ХХІ ст.

Андронатій Л. А., Ватаманюк Г. П. Використання літературних творів В.О. Сухомлинського в освітньому процесі дошкільної освіти	5
Ватаманюк Г. П. Погляди В. Сухомлинського на професійні якості педагога у формуванні культури мовлення дітей дошкільного віку	8
Карпенко Л. С., Марчук О. О. Моральне виховання особистості в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського	10
Кухновець О. М., Петрук О. М. Василь Сухомлинський про роль сім'ї у вихованні особистості	13
Луць С. С., Петрук О. М. Василь Сухомлинський про важливі якості учителя - вихователя	15
Тимчишин Л. В., Ватаманюк Г. П. Готовність дитини до навчання у школі в педагогічному вимірі В. О. Сухомлинського	18
Ульмер І. І. Спадщина В. Сухомлинського в контексті пріоритетів сучасної освіти	20
Чипинюк Н. В., Петрук О. М. Поради Василя Сухомлинського щодо організації морального виховання дітей	22

Секція 2. Дошкільна та початкова освіта в Україні: перспективи та проблеми реформування

Андрощук О. М., Міськова Н. М. Особливості ознайомлення з величинами у початковому курсі математики на сучасному етапі	25
Арамишин К. В., Лук'яник Л. В. Збагачення мовлення учнів початкових класів етнокультурознавчою лексикою на уроках читання	27
Вітковська С. Р. Розвиток літературних здібностей учнів початкової школи на уроках української мови та в позаурочний час	29
Вітренко А., Роганова М. В. Розвиток спілкування між дітьми старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності	33
Гривіцька Р. В., Міщеня О. М. Цінності вчителя початкових класів в сучасних умовах розвитку освіти	35
Дем'ян С. М., Хом'як О. А. Проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності	37
Дем'янчук А. С., Марчук О. О. Сутність педагогічного поняття «патріотичне виховання» дошкільників	39
Деркач Т. В., Бісовецька Л. А. Основи методики навчання граматики в початкових класах	41
Дубич Ю. В., Мельничук Л. Б. Формування у старших дошкільників уявлень про рідне місто	45
Дьоміна В. В. Підготовка педагогів до виховання дітей-білінгвів	48
Єфименко Л. М. Теоретичні аспекти виховання комунікативної толерантності у майбутніх фахівців дошкільної освіти	50
Журавель О. С., Єфименко Л. М. Комунікативна толерантність вихователя дошкільного закладу	52
Задолинна О. Ф., Третяк О. М. Сутність мультимедійних технологій у початковій школі	54
Ісак А. Я., Мельничук Л. Б. Використання казки як засобу пізнавальної активності дітей дошкільного віку	57

Карапузь О. В., Міщеня О. М. Сутність і структура основ етичної культури молодших школярів	60
Ковальська В. В., Бісовецька Л. А. <i>Формування культурномовленнєвих знань, умінь і навичок на уроках української мови</i>	63
Ковальчук М. В., Сойко І. М. Методика проведення спостережень учнів за змінами в природі	66
Максимчук Н. С. Формування готовності майбутніх вихователів до ознайомлення дітей з народознавством	68
Мариніна І. В., Яковишина Т. В. Дошкільна та початкова освіта в Україні: перспективи та проблеми реформування	71
Мідяківська Т. А., Яковишина Т. В. Уроки образотворчого мистецтва в сучасній початковій школі	74
Мись К. Ю., Лук'яник Л. В. Упровадження творчих завдань у процес формування креативних умінь і навичок учнів початкових класів на уроках української мови	76
Мисько І. П., Сойко І. М. Інтерактивні технології як засіб навчання у початковій школі	79
Момотюк О. М., Мельничук Л. Б. Теоретичні основи підготовки майбутніх вчителів плчаткової школи до інноваційної діяльності	82
Пахнюк Х. В., Пагута Т. І. Формування логіко-математичних компетентностей у старших дошкільників	84
Петрик Т. А., Бісовецька Л. А. Комплексний підхід до вивчення слова на уроках української мови в початкових класах	87
Попова О. В. Формування емоційного інтелекту молодших школярів засобами театралізації	89
Приймак С. І., Боровець О. В. Проблеми та перспективи проектної діяльності учнів у позаурочній роботі	93
Промська К. В., Мілаш О. О. Використання ігор в процесі виховання самостійності дітей молодшого дошкільного віку у самообслуговуванні	95
Роганова М. В. Професійна підготовка педагога дошкільної освіти в контексті культури	98
Свіщевська О. І., Мельничук Л. Б. Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами нетрадиційних художніх технік	99
Сидорук Ю. М., Петрук О. М. Шляхи удосконалення фізичного виховання дітей дошкільного віку	103
Сириця В. Є., Ярославцева М. І. Предметно-ігрове середовище як складова педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти	105
Сирова Ю. В. Організаційно-педагогічні засади методичної роботи в закладах дошкільної освіти України	109
Сойко І. М. Особливості проведення інтегрованих уроків у початковій школі	112
Стаднік Л. В., Лук'яник Л. В. Збагачення мовлення учнів початкових класів українською фразеологією	114
Стоян Л. О., Мельничук Л. Б. Засоби, методи і прийоми розвитку творчості старших дошкільників у художньо-мовленнєвій діяльності	117
Стоян М., Мельничук Л. Б. Роль гри у формуванні екологічної компетентності дошкільників	120
Тарасенко Ю. В. , Ярославцева М. І. Розвиток моторики дитячої руки і підготовки її до письма	123
Токарська К. М., Міщеня О. М. Структура педагогічної майстерності майбутнього вчителя початкової школи	125
Федоренко В. В., Лук'яник Л. В. Теоретико-практичні основи формування дикції як компонента техніки мовлення	132
Шеремет М. С., Лук'яник Л. В. Типові помилки учнів початкових класів в	135

умовах інтерферентного оточення	
Шульгач Е. В., Мельничук Л. Б. Взаємодія з дорослими як умова морального виховання дітей молодшого дошкільного віку	137
Юрковська І. В., Лук'яник Л. В. Методика вивчення фонетико-орфоепічного матеріалу в початковій школі	141
Яковишина Т. В. Значення педагогічної технології «тайм-менеджмент» в актуалізації потенціалу освітнього середовища сучасного університету	143

Секція 3. Соціальна педагогіка та практична психологія у контексті професійної підготовки фахівців вищої освіти	
Савченко Л. Л. Соціокультурне середовище як фактор освітньо-виховної діяльності у ВПНЗ	146

Секція 4. Інтеграція дошкільної та початкової освіти України до європейського та світового освітнього простору	
Жук Н. В., Марчук О. О. Єдність і взаємозв'язок завдань виховання дошкільників в контексті євроінтеграційних освітніх процесів	150
Кравець Н. В. Використання інтерактивних форм роботи в освітньому процесі сучасного закладу освіти	152
Колупасва Т. Є. Елементи дистанційного навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів	156
Марчук О. О. Впровадження педагогічних здобутків вчителів початкових шкіл Волинської губернії к контексті реформування освіти України	158
Палінкаш В. І., Красовська О. О. Модель професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у галузі мистецької освіти засобами інноваційних технологій	161
Пехарєва С. В., Пехарєва А. С. Сутність і особливості реформування управлінська дошкільними навчальними закладами в Україні	164
Савінова Н. С. Реалізація ідей нової української школи у формуванні освітнього простору «школи суб'єкт-суб'єктної взаємодії»	167
Шквородюк Л. В. Сучасна інклюзивна початкова освіта України в контексті європейської інтеграції	171

*Редакційно-видавничий центр
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука,
33027, м. Рівне, вул. ім. академіка Степана Дем'янчука, 4
Наклад: 50 примірників.
Підписано до друку 13.03.2018 р.
Друк офсетний.*